

Vreme: 21.04.2018 20:02

Medij: novosti.rs

Link: <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/reportaze/aktuelno.293.html:723319-Streliscari-i-sa-mejdana->

Autori: @Novostionline

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Streličari i sa mejdana beogradskog

4826

Na izložbi

TURSKI i srpski narod su se tokom istorije sukobljavali, ali su bili i saveznici, pa je i streličarstvo deo zajedničkog kulturnog nasleđa. Mehmed paša Sokolović potiče sa ovih prostora, a u njegovo doba je bilo dosta streličara, dok se u istorijskim izvorima mogu naći i zapisi o uspešnim streličarima koji su poticali iz Beograda. Zna se da je i u Beogradu postojao streličarski trg, ali nisu, nažalost, sačuvani bliži podaci.

Ovo za "Novosti" priča Mehmed Lutfi Šen, kustos izložbe turskog streličarstava "Kemankeš", koja će biće otvorena od 23. aprila u Velikoj galeriji Doma Vojske Srbije. Postavka na kojoj će se naći originalno oružje iz seldžučkog i osmanskog perioda - lukovi, strele, štitovi, štitovi za zglobove, futrole za čuvanje lukova i strela, kao i mnogobrojna prateća oprema, nastala je pod rukovodstvom predsednika Fondacije streličara Hajdara Ali Jildiza, a kod nas gostuje u sklopu saradnje sa Etnografskim muzejem i uz podršku ministarstava kulture i odbrane.

- Sve do osvajanja Istanbula, u vreme Mehmeda Osvajača, luk i strela koristili su se isključivo u vojne svrhe - objašnjava Mehmed Lutfi Šen, razvoj ove vojne i sportske discipline. - Upravo zbog uspešnosti prilikom osvajanja, sultan je kao zadužbinu poklonio streličarima trg, takozvani mejdan, koji se koristio za vežbanje, da bi im se na taj način zahvalio. Tada streličarstvo prelazi i u sportsku disciplinu. Na tom trgu obrazovana je i tekija, mesto okupljanja streličara, koju možemo smatrati i prvim sportskim centrom.

PROČITAJTE JOŠ - SREDNJI VEK NA KALEMEGDANU: Festival u slavu viteštva (FOTO+VIDEO)

Prema rečima našeg sagovornika, Turci su streličarstvo preneli iz Azije, a jačanjem i širenjem osmanskog carstva i ono se razvijalo, a izrada lukova i strela evoluirala.

- U delu gde će biti izložene strele, biće predstavljene i različite faze izrade, ali i one koje su bile polomljene - nastavlja kustos. - One se nisu bacale, već su se nosile na popravku. I lukovi će biti slično predstavljeni. Sve će pratiti i pribori i alati koji se koriste za izradu, kao i pomoćna oprema - zglobni štit, streličarski prsten, drvene kutije i kožne torbe za nošenje strela, koje imaju posebne nazive.

U zapisima čuvenog putopisca Evlije Čelebije (1611 - 1682) stoji da su zanatlije lukari, u to vreme, imali 200 dućana sa 300 ljudi i većina ih se nalazila na Bajazitu i u blizini Murat pašinog turbeta, a čak je i sultan Bajazit bio majstor za izradu lukova. Isti broj dućana imali su i majstori strelari, a prodavali su strele čiji su nazivi bili "azmajiš", "pišrev", "pelenk", "hadenk", "sehim", "rizan" i "gez". Streličara, u pešadiji i konjici, bilo je 3.000.

Postojali su i majstori vešti streličari, čije su radnje i vežbališta bili na trgu Atmejdani, u janjičarskim vežbalištima i na Streličarskom trgu u Tekiji streličara. Bilo ih je 800 koji su egzistenciju obezbeđivali egzibicijama, gađajući strelama debla, štitove, boce ispunjene vodom, viseće fenjere i ogledala, ruže, cveće i ploče od šimšira... Izrađivanje streličarskog prstenja od kljova morža, ribljih zuba, rogova goveda, nosoroga, bio je zaseban zanat.

- Prateća oprema u početku je bila jednostavna - dodaje Mehmed Lutfi Šen. - Da bi se lakše odapela strela i da bi joj se dala brzina koristio se prsten i zglobni štit, koji su se kasnije ukrašavali, ali više u ceremonijalne svrhe, povodom proslava ili kada su se poklanjali pašama ili nekim drugim visokim

Vreme: 21.04.2018 20:02

Medij: novosti.rs

Link: <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/reportaze/aktuelno.293.html:723319-Strelitari-i-sa-mejdana->

Autori: @Novostionline

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Strelitari i sa mejdana beogradskog

zvaničnicima.

Originalni eksponati su, uglavnom, kako nam kaže, preuzeti iz Metropolitanske opštine Istanbul, a ima ih i iz privatnih kolekcija:

- U Beogradu će biti prvi put predstavljen kao najstariji eksponat strelitarski prsten iz perioda Seldžuka, dok su ostali eksponati iz sva tri perioda osmanskog carstva - otkriva kustos.

KODEKS I HIJERARHIJA

STRELIČARSTVO je pored vojne bilo i sportska disciplina, ali se važnost pridavala moralnim i duhovnim vrednostima - kaže Mehmed Lutfi Šen. - Strelitari su morali da budu čisti, u suprotnom ne bi smeli da dodirnu ni luk, ni strelu. Čak nisu smeli da spavaju na rukama, kako ih ne bi opterećivali i umarali. Oni koji nisu imali lepo vaspitanje i nisu vrednovali dragocenost strelitarsstva, bili bi udaljeni. Potojao je kodeks, ali i hijerarhija. Strelitar bi mogao da počne da vežba tek kada to dozvoli poglavar.

KRATKE I BRZE STRELE

ZA vreme osmanskog carstva već se koristilo vatreno oružje, ali turski strelitari su u minutu odapinjali između 25 i 30 strela, a maksimum postignut tokom bitke bio je 600 pogodaka - otkriva kustos. - Za razliku od engleske strele, koja je bila dugačka skoro dva metra, turske su bile znatno kraće, kao i luk, pa su dosezale i veliku brzinu. Samo uzimanje strele iz kutuja ili torbica je bilo specifično, jer su se tih naglih pokreta plašili konji. Zato je bila važna njihova dimenzija, da bi se brže izvlačile i potezale.

